

- 61 Sed deficientibus omnino tabellionis, non prohiberi notarios instrumenta conficere, tenent Did. Per. ubi proximè, Orosc. in l. 1. num. 16. de offic. Praefect. urb. Cancr. d. num. 232. vers. Ad hæc, à quibus discedit Azeved. in d. l. 19. ad fin. nec immeritò.
- 62 Nec instrumenta per notarios confecta, ubi licet, paratam merentur exequutionem, veluti in locatione decimarum, ut adnotat Azeved. in d. l. num. 8. tit. 25. lib. 4. Recop.
- 63 De notariis Imperialibus habetur expressa prohibitio, ne quis eo munere fungi audeat, penam in ipsum stabilitam, l. 21. tit. 25. lib. 4. Recop. lib. 26. tit. 3. lib. 1. Ordinam. Didac. Per. in d. l. 2. vers. Eleganter.
- 64 Addere libet, quod Tabellioni non permittitur lacerare protocollum perfectum de consensu partium, si à conventis recefferint. Pareja ex aliis de instrument. edit. tit. 1. resol. 3. §. 1. numero 55.
- 65 Præmissum supra cum D. Covarru. instrumentum originale fide non carere, quamvis protocollum non inveniatur; quod late impugnat Pareja d. §. 1. ex num. 25. opinatus non esse adhibendam fidem, nisi amissio registri legitime probetur per illum, cui custodia incumbat: in quo nititur l. 13. tit. 25. lib. 4. Recop. quæ irrita redduntur instrumenta, si protocollum non præcedat. Deinde opponit, quod esset superflua registorum servandorum exacta cura, si absque illis publicæ scripturæ fidem mererentur. Sed facilis offertur solutio, nam aliud est protocollum non confici, & aliud non inveniri; illud ex lege vitiat instrumentum, hoc non utique. Ad secundum responderetur, ad alios plures effectus protocollum deservire, ut ad extrahendum aliud originale, si extractum pereat; ad tollendum dubium, si occurrat quoad contenta in originali, & ad similia. Igitur quoties nulla adest falsitatis suspicio, nec de illa agitur, non erit fide indignum instrumentum ex eo solum, quod protocollum non reperitur, alioqui non esset originale, & authenticum, sed exemplum, cap. 1. de fid. instrument. cum alterius adminiculo indigeat: ut assertum est supra, num. 5. Nec ommissio tabellionis in servando registro nocere debet parti, cujus interest, nec facilis est amissionis probatio, cum soleat ab ignavis famulis lacerari, clam furripi, vel etiam à muribus absumi.

SUMMARIUM.

- 1 De invocatione nominis divini in publicis instrumentis præmittenda, & num. 2.
- 3 Nomen Pontificis, aut Principis secularis exprimendum, necnon annus Pontificatus, vel Principatus, ac de aliis solemnibus jure communi, & nostro regio, remissivè.
- 4 De anno indictionis inserendo.
- 5 Annorum computatio ab aliquo memorabili eventu inchoari solet.
- 6 Annus conditi instrumenti si omittatur, illud erit irritum omni jure.
- 7 Quid hodie in Hispania.
- 8 Dies quoque, & mensis adscribendus pro forma substantiali.
- 9 Locus, scilicet oppidum, adjiciendus, & an domus.

- 10 Tertium præsentia desideratur: sed an subscriptio.
- 11 Quot testes adhibendi, & num. 12.
- 13 Subscriptionem partium utrum opus sit.
- 14 Tabellionem subscribere, signareque debeat, & num. 15.
- 16 De solemnitate papyri sigillata, qua in Hispania observatur.
- 17 Tabellio ut agnoscat contrahentes, est opus.
- 18 Quot testes valeant fidem publici instrumenti infringere, & num. seqq.
- 21 Instrumentum ut probe in judicio, qualiter producendum.
- 22 Productum ante litem contestatam, an repro- duci necesse sit.
- 23 Usurus unico capite instrumenti plura comple- duntis, num totam scripturam judicij, & parti exhibere cogatur, & num. 24.
- 25 Utrum transumptum, quod adversario datur, diem confessionis instrumenti continere debeat, aut possit.
- 26 Producentis instrumentum diversa continens ca- pitula, ut uno utatur, quæ cautela se tueri possit, ne in cæteris præjudicium reperret.
- 27 Producenti instrumentum non licet illud, in- vito adversario, retrahere.
- 28 Instrumento in judicio quando produci debeant, & num. seqq.
- 35 Procurator quando jurare valeat, quod instru- mentum fuit de novo repertum, ut produca- tur postquam in causa conclusum est.
- 37 Publica scriptura nedum facit fidem inter ipsos negotium gerentes, sed & quoad omnes: exe- cutionem tamen paratam non obtinet, nisi contra expressos in ipsa eorumque successores.

CAPUT XX.

Ad Num. 1.

Regia privilegia à Domini nomine exor- dium fumere debere, cavetur l. 2. tit. 18. part. 3. In publicis instrumentis per tabellionem conscribens id non desideratur, nec recensetur inter cæteras solemnitates quas ta- cuit lex 54. eod. tit. Est de jure communi con- troversum, an hujus sacræ invocationis defe- ctus irritum reddat publicum instrumentum, quia potius de honestate, quam de necessita- te Dei nomen præponi solet? Gregor. Lop. in d. l. 2. gloss. 2. Joan. de Grassis tract. de sub- stantialibus procurat. requis. 1. num. 4. Villalob. Erar. commun. opinion. lit. 1. num. 111. Osuald. ad Donel. lib. 25. cap. 8. lit. P. Marquard. tract. de Judæis, cap. 10. ex num. 1. ubi latè, de quo Pareja de instrum. edit. tit. 1. resol. 3. §. 2. num. 57.

Apud nos ex stylo Divinum nomen in- testamentorum confessione, & aliis præmitti- tur. Monteros. in Pract. tract. de los testamen- tos, Pareja nup. 63. Sed etsi præmitteretur, non ideo corrueret ultimum elogium, cum hæc observatio ex pia honestate procedat: cujus rei argumentum ex eo sumitur, quia Anton. Gom. & alii Taurinarum legum Interpretes in l. 3. Matienz. & Azeved. in l. 4. lib. 4. Recop. qui de solemnibus testamenti ex professo disserunt, hujuscæ invocationis ob- liviscuntur, & ita tenet Pareja ubi proximè.

Vers.

Vers. Secundo, nomen Impe- ratoris.

- 3 Instrumento publico adscribendum est no- men Pontificis, Imperatoris, Regis, vel alte- rius supremi Principis intra cujus ditionem con- ditur, & adnotandus annus Pontificatus, Im- perii, aut Principatus, alioqui nullam fidem assequeretur, nisi aliud usu sit receptum, ut apud nos Tusch. Pract. conclus. tit. 1. conclus. 244. num. 26. 28. & 57. Cujac. in novell. ut præponat. nom. Imper. Morl. Empor. Jur. part. 1. tit. de fid. instrument. q. 9. num. 10. Pareja sup. Quæ adhiberi debeant, ut instrumentum pu- blicum de jure communi subsistat, tradidere Bart. in l. Si quis ex argentarius, §. Si initium, ff. de edend. Panormitan. in cap. 1. de fid. in- strument. Donellus & Osuald. in d. cap. 8. Lan- franc. tractat. de instrument. fid. De jure nostro regio Bareja de instrum. edit. tom. 1. tit. 1. resol. 3. §. 2. à numero 57. Parlad. quotidian. lib. 2. cap. 20. Avendann. ad tit. de las excepciones, num. 24. Azeved. in l. 13. tit. 25. lib. 4. Recop. qua constitutione forma præscribitur. An in ac- culatione nomen Principis exprimi opus sit, docet Gregor. Lop. in l. 14. gloss. 3. tit. 1. p. 7. qui testatur de consuetudine servari: sed jam in Hispania recessit ab Aula secundum memo- raram constitutionem, quæ hanc inter cæteras accusationis solemnitates non recenset.

Vers. De Indictione.

- 4 Annum indictionis currentis adici in in- strumento publico oportet, ut valeat, nisi con- suetudine aliud servetur. Tusch. de ordin. judic. part. 6. tit. de product. instrument. numero 41. Pareja ubi proximè, num. 17. & 64. Lanfranc. sup. num. 10. ubi idem de errore circa indictio- nis annum. De indictionibus egimus Variar. lib. 1. cap. 12. à num. 16. in unaquaque po- pulus Romanus tributa in hunc modum pen- dere cogebatur: post primum quinquennium solvebatur ferrum ad arma fabricanda, post ultimum Imperatori aurum. Glossa in authent. ut præpon. nom. Imper.

Ad Num. 2.

- 5 Ubique gentium habita est juris ratio, sumpto initio ab aliquo memorando eventu. Sic Christiani à Nativitate, vel Incarnatione D. N. Jesu Christi annos dinumerant, de quo dict. cap. 12. à princip.
- 6 Inter cætera, quæ ad validitatem publici instrumenti omni jure, Canonico, communi, ac Regio necessariò desiderantur, annus con- fessionis recensetur, qui nisi exprimitur, illud profusus fide carebit, l. 13. tit. 25. lib. 4. Re- copil. ubi Azeved. num. 16. Gregor. Lop. in l. 111. tit. 18. part. 3. Anton. Gom. in l. 3. Tau- ri, num. 42. in fin. Tusch. lit. 1. conclus. 244. num. 12. Parlador. quotidian. lib. 2. cap. 20. num. 1. Morla Empor. jur. part. 1. tit. de fid. instrument. quest. 3. num. 13. Matienz. in l. 2. gloss. 7. num. 8. tit. 3. lib. 5. Recop. Lanfranc. tractat. de instrument. fid. num. 8. Paz in prax. annor. ultim. de tabellion. num. 26. Aug. Barbo- sa collect. cap. Quoniam contra, num. 18. de probat. ubi alii, Cur. Philip. part. 1. §. 17. num. 29. Parej. sup.

- 7 Hodie in Hispania, ubi usus papyri sigil- latae servatur, non videtur irritum fieri publi-

cum instrumentum ex defectu expressionis ani- ni, cum in ipsa papyro sub regio sigillo im- pressus reperitur; etenim annis singulis distri- buitur tabellionibus papyri hujusmodi quanti- tas, ut in illa instrumenta publica conficiant pro anno currenti, pro quo tantum potest de- servire: quæ sub acerrimis poenis præcipiuntur ultra nullitatem, l. 44. tit. 25. lib. 4. Recop. nam cum finis anni inferendi sit, ut de certo tem- pore constet, ea forma per æquipollens pote- rit adimpleri. Marefcot. variar. lib. 1. cap. 20. num. 86.

Vers. Quarto, eadem ratione.

8 Similiter opus est diei, & mensis, quo instrumentum conditur, mentionem fieri, ut viribus subsistat, d. l. 13. Recop. l. 2. l. 54. tit. 18. p. 3. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 44. num. 1. Villalob. Erar. commun. lit. 1. num. 112. Garfia de Nobil. gloss. 4. num. 32. Pareja ubi nuper, & alii omnes nuper cumlati num. 6. Horam verò adicere necesse non est, quanquam utile. Gregor. Lop. in l. 54. gloss. 2. tit. 18. p. 3. Parlador. d. cap. 20. num. 9. Barbofa ex aliis ubi proximè; nam si duæ appareant scripturæ ejusdem diei, præfertur horam habens, sicut ex pluribus observavimus Variar. lib. 1. cap. 16. num. 16. & tenet cum aliis Salgad. Labyrinth. cred. p. 2. cap. 4. num. 166. Dies apponi de- bet, quo instrumentum perficitur, etiam alio in- choetur, Greg. Lop. ubi proximè: vel uterque, Tusch. d. concl. 244. num. 17. Si noctu fiat, fat erit diem exprimere, Azeved. in d. l. 13. Recop. num. 15. Quando; & quomodo valeat corrigere errorem in his commissum, tradit Tusch. ex num. 18. Lanfranc. sup. numero 25. Did. Per. in l. 2. vers. Nonò etiam, tit. 5. lib. 2. Ordin. In privatis scripturis ommissio tempo- ris nullitatem non inducit, Azeved. Parlador. Morl. Alfar. & alii ubi sup. num. 6. Sed si in originali authentico dies deficiat, qui in pro- tocollo reperitur, instrumentum subsistet. Lan- franc. de fid. instrument. numero 43. & quando dies expressus in uno, censetur repetitus in aliis, docet num. 47.

Ad Num. 3.

9 Præter tempus, etiam locus in instrumen- to publico adnotari debet ex omni jure, l. 54. tit. 18. p. 3. d. l. 13. Recop. Gregor. Lop. in d. l. 54. gloss. 4. Alfar. sup. gloss. 43. numero 2. Marefcot. variar. lib. 2. cap. 121. numero 34. Matienz. d. gloss. 7. num. 8. Barbofa cum aliis ubi proximè, num. 37. & cap. 3. num. 12. de appellat. in 6. Villalob. sup. num. 114. Azeved. in d. l. 13. num. 19. Cald. Pereyr. de emptio. cap. 15. num. 9. Parlador. d. cap. 20. num. 11. Marant. de ordin. judic. tit. de product. instrum. num. 93. Gratian. decis. 286. Pareja d. num. 57. Unde si abrasio, vel emenda apparuerit, ubi loci sit mentio, fides instrumenti deficiet, l. 111. tit. 18. p. 3. ibi: O en el nome del lugar do fue fecha. Donum autem designare opus non est, quanquam d. l. 13. exigi videatur, quæ alternativè loquitur, & accipi poterit, cum extra oppidum in fundo, aut æde campestri conditur instrumentum. Parlad. ubi proximè, & ita apud nos usu receptum, de quo Lanfranc. sup. num. 8.

Ad